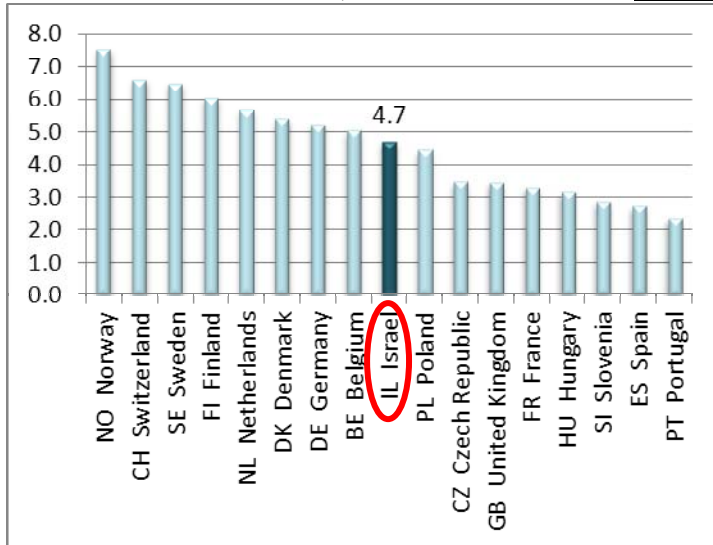

תרשים 1: שביעות רצון מהמצב הכלכלי, 2010

(אתנית ואזרחית), אתנוצנטריות, חשיפה לאמצעי תקשורת שונים ושימוש בהם, עמדות כלפי מדינת הרווחה ועמדות ביחס לאוכלוסיה מבוגרת וצעירה. כמו כן, כולל השאלון מידע דמוגרפי-חברתי מפורט (כולל השכלה ותעסוקה) על הנחקר, בן/בת הזוג וההורים.

שביעות רצון מהמצב הכלכלי: ישראל בסקר החברתי-2002-2010

בעקבות המחאה החברתית נגד יוקר המחיה שהחלה ביולי 2011, הופנתה תשומת הלב הציבורית לאי-שביעות הרצון של חלקים גדולים בציבור ממצבם הכלכלי ובאופן יותר ממוקד מן המדיניות הכלכלית-חברתית של הממשלה (וממשלות קודמות בשנים האחרונות) אשר השלכותיה הינם יוקר מחיה גבוה ואי שוויון המעמיק. הסקר החברתי האירופי מאפשר השוואה של העמדות בישראל לעמדות הציבור במדינות אחרות ולעקוב אחר מגמות ארוכות טווח ב"מצב הרוח" הציבורי כפי שבא לידי ביטוי בעמדות ביחס למגוון נושאי מדיניות. במסגרת הסקר התבקשו המשתתפים בכל הסבבים ובכל המדינות, לציין באיזו מידה הנם שבעי רצון מהמצב הכלכלי הנוכחי על סולם של 11 דרגות (ערכי הסולם היו 0-10) כאשר ציון 10 מבטא עמדה חיובית ביותר (מאד שבעי רצון). כמו כן, התבקשו המרואיינים לציין את מידת הסכמתם לכך שהממשלה צריכה לפעול לצמצום פערי שכר על סולם של 5 דרגות (ערכי הסולם היו 1 עד 5) כאשר ציון 5 מבטא את מידת ההסכמה הגבוהה ביותר (מסכים מאד). תרשים 1 מראה כי ישראל ממוקדמת באמצע בין 17 מדינות. שביעות הרצון מהמצב הכלכלי בישראל גבוהה מזו שבמדינות ים תיכוניות ומזרח אירופיות אך נמוכה משביעות הרצון של הציבור במדינות סקנדינביה ומערב אירופה (למעט צרפת ואנגליה). באשר לאי-השוויון הכלכלי, תרשים 2 משקף את אי-הנחת הרווח בציבור והציפיה כי הממשלה צריכה לפעול לצמצום פערי השכר. יש הסכמה גבוהה לכך ולאורך כל השנים, ציון ההסכמה הממוצע לא יורד מציון 4. עמדה זו אף התחזקה ב-2010 בהשוואה ל-2008; דבר המשקף אי-נחת גוברת אשר עמדה בבסיס המחאה החברתית שפרצה מספר חודשים אחרי השלמת הסקר.

מהו הסקר האירופאי?

בימים אלו מתבצע הסיבוב השישי של הסקר החברתי האירופאי [European Social Survey: ESS]. הסקר החברתי האירופי הינו פרויקט תשתית במדעי החברה עבור מחקר והוראה. מטרתו ליצור בסיס נתונים על עמדות, ערכים והתנהגויות והשינויים בהם לאורך זמן. המטרה היא לחזור על הסקר מידי שנתיים ולנצלו ככלי למעקב אחר שינויים חברתיים. השלב הראשון של הסקר התבצע בשנת 2002 ב-22 מדינות, וישראל השתתפה במסגרתו. בשנת 2008 התבצע הסקר בישראל בפעם השנייה (ובאירופה פעם הרביעית) והשתתפו בו 34 מדינות. בשנת 2010-2011 התבצע הסבב החמישי, במסגרתו השתתפו 28 מדינות. עבור ישראל הסבב השישי הוא הפעם הרביעית בה היא משתתפת. הסקר הוא פרי יוזמה של קבוצת מחקר באירופה במימון ועידוד הקרן האירופית למדע והאיחוד האירופי. החלק הישראלי הינו ביוזמה ומימון של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

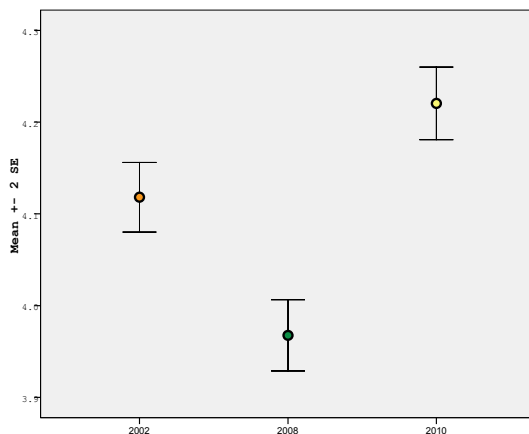
הסקר החברתי האירופי שם לו למטרה להוות מודל של סקר השוואתי בינלאומי באיכות גבוהה ביותר. איכות נתוני הסקר (העומדים לרשות חוקרי מדעי החברה) הינה תוצר של סטנדרטים מתודולוגים אחידים המציבים את רף האיכות ברמה של הסקרים הטובים ביותר בארה"ב ואירופה. בסיס הנתונים, בשילוב עם תכניות קיימות של קרנות מחקר שונות (כגון: תכניות של האיחוד האירופי או GIF) יקלו על שיתוף פעולה מחקרי בין חוקרים ישראלים ואירופים בתחומים שונים של מדעי החברה.

ישראל משתתפת בסקר כחברה באקדמיה האירופית למדע. עבודת השדה בישראל וההכנות הכרוכות בכך נעשו על-ידי מכון ב.י. כהן באוניברסיטת תל-אביב, בהנחיית ועדת היגוי שכללה נציגים מאוניברסיטאות ומדיסציפלינות שונות.

אילו נושאים מקיף הסקר?

הסקר מקיף נושאים רבים וכולל שאלות בנושאים כמו עניין בפוליטיקה, נטיות חברתיות-פוליטיות, הון חברתי ואמון במוסדות, אפליה, תחושת רווחה סובייקטיבית, ערכים אנושיים בסיסיים, עמדות כלפי הדרה חברתית, דת, זהות

תרשים 2: מידת ההסכמה הכלכלית לכך שהממשלה בישראל צריכה לפעול לצמצום פערי שכר, 2002 ו-2008-2010

קבלת מידע נוסף:

לקבלת מידע נוסף על המחקר, ו/או על מכון ב.י. כהן, אנא הרגישו חופשי להתקשר אל דר' אירית אדלר, מרכזת הסקר במכון כהן למחקרי דעת קהל באוניברסיטת תל-אביב, לטל 03-6405998 או 03-6408963, ו/או לפנות לאתר המכון: <http://bicochen.tau.ac.il/> ולאתר ה-ESS: <http://www.europeansocialsurvey.org>

